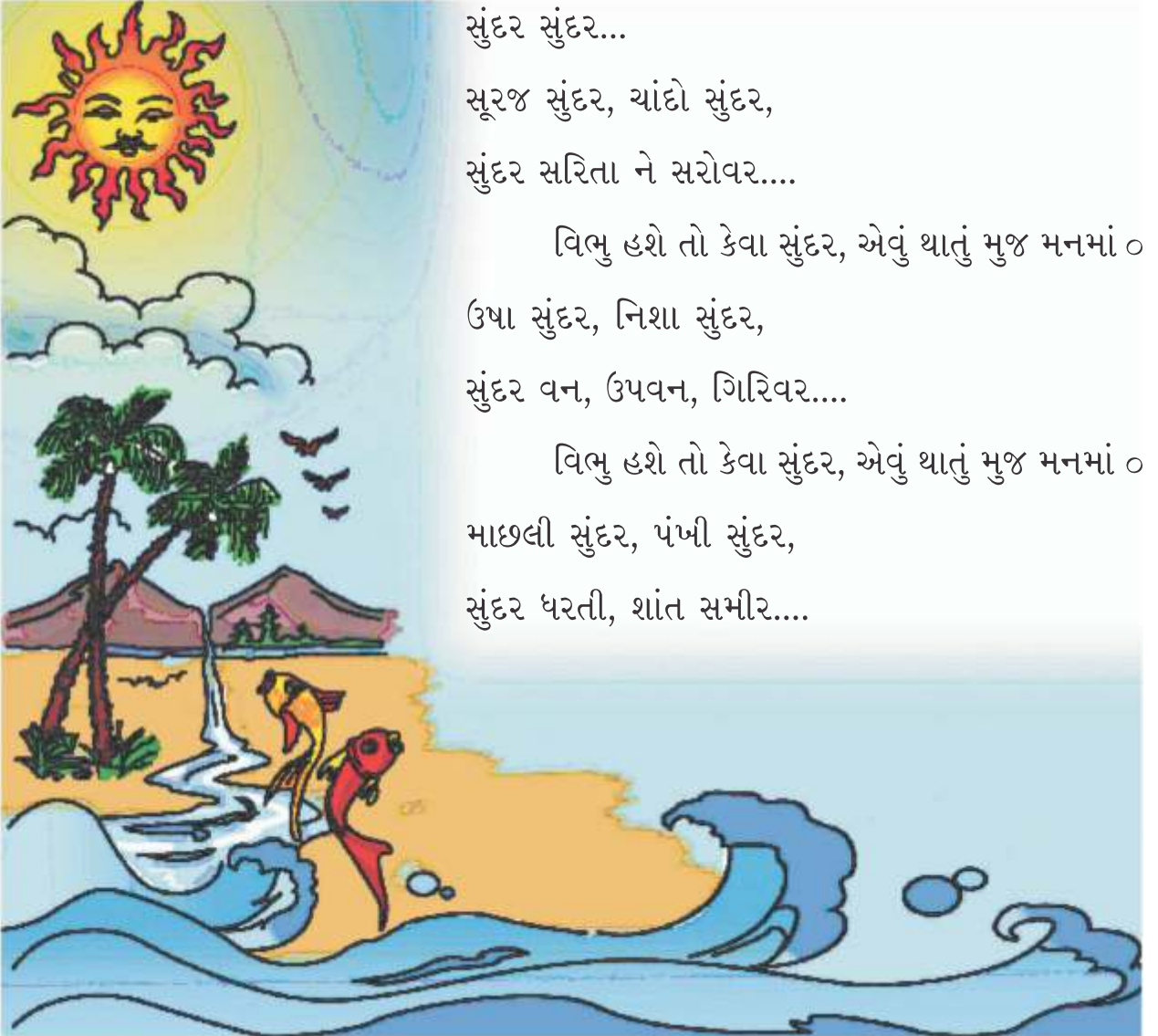

4. સુંદર સુંદર

ધર્મેન્દ્ર માસ્તર 'મધુરમ'

આ પ્રકૃતિગીતમાં કવિએ સૂરજ, ચાંદો, નદી, સરોવર, વન, ઉપવન વગેરેને સુંદર કહ્યાં છે. તેમાં વસતાં માછલી, પંખી, માનવ વગેરે પણ કવિને સુંદર લાગે છે. પ્રભુએ બનાવેલી દરેક વસ્તુ જો સુંદર હોય તો પ્રભુ પોતે કેવા સુંદર હશે? - એવો પ્રશ્ન કવિના મનમાં થાય છે.

સુંદર સુંદર...

સૂરજ સુંદર, ચાંદો સુંદર,

સુંદર સરિતા ને સરોવર....

વિભુ હશે તો કેવા સુંદર, એવું થાતું મુજ મનમાં ૦

ઉષા સુંદર, નિશા સુંદર,

સુંદર વન, ઉપવન, ગિરિવર....

વિભુ હશે તો કેવા સુંદર, એવું થાતું મુજ મનમાં ૦

માછલી સુંદર, પંખી સુંદર,

સુંદર ધરતી, શાંત સમીર....

વિભુ હશે તો કેવા સુંદર, એવું થાતું મુજ મનમાં ૦
કવિતા સુંદર, જીવન સુંદર,
સુંદર તારા, આભ વિશાળ....

વિભુ હશે તો કેવા સુંદર, એવું થાતું મુજ મનમાં ૦
ભાષા સુંદર, આશા સુંદર,
સુંદર હૈયું ને માનવ....

વિભુ હશે તો કેવા સુંદર, એવું થાતું મુજ મનમાં ૦

શબ્દસમજૂતી

સરિતા નદી વિભુ ભગવાન ઉષા સવારે સૂર્ય ઊગતાં પહેલાં પૂર્વ આકાશમાં દેખાતા આછા રંગો,
પરોઢ, સવાર નિશા રાત ઉપવન બગીચો ગિરિવર પર્વત સમીર પવન હૈયું દિલ

ભાષાસજ્જતા

• પુનરુક્તિ :

કાવ્યમાં ભાવ કે અર્થનું મહત્ત્વ દર્શાવવા શબ્દ કે વાક્યખંડનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવે તેને પુનરુક્તિ કહે છે.

- નહીં નાથ! નહીં નાથ! ન જાણો કે સવાર છે.
- હળવે હળવે હળવે હરજી મારે મંદિરિયે આવ્યા રે.
- સુંદર સુંદર ... સૂરજ સુંદર, ચાંદો સુંદર,

સ્વાધ્યાય

1. નીચેના દરેક પ્રશ્નનો ઉત્તર એક-એક વાક્યમાં લખો :

- (1) આકાશમાં શું-શું સુંદર દેખાય છે ?
- (2) કવિના મનમાં બધું જ સુંદર જોઈને શો વિચાર આવે છે ?
- (3) ‘પરોઢ અને રાત સુંદર છે.’ કાવ્યની કઈ પંક્તિમાં આ ભાવ વ્યક્ત થયો છે ?
- (4) ધરતી પર શું-શું સુંદર દેખાય છે ?

2. ઉદાહરણ પ્રમાણેનાં શબ્દ-જોડકાં કાવ્યમાંથી શોધીને લખો :

ઉદાહરણ : સૂરજ-ચાંદો

• _____	• _____
• _____	• _____

3. નીચેના દરેક શબ્દ માટે કાવ્યમાં કયો શબ્દ પ્રયોજાયો છે તે લખો :

સૂર્ય : _____

જંગલ : _____

પવન : _____

આકાશ : _____

પ્રભુ : _____

કાવ્ય : _____

4. નીચેનો ભાવ દર્શાવતી પંક્તિઓ કાવ્યમાંથી શોધીને લખો :

પરોઢ, જંગલ, બગીચો અને પર્વત સુંદર લાગે છે, તો તેના બનાવનાર પ્રભુ કેવા સુંદર હશે ! એવું મારા મનમાં થાય છે.

5. નીચેના શબ્દો ઉચ્ચારણની ચોકસાઈ સાથે મોટેથી બોલો અને લખો :

સૂરજ, સરિતા, સરોવર, નિશા, સમીર, શાંત, આશા, વિશાળ, ચંદ્ર, માછલી

6. કાવ્યપંક્તિ પૂર્ણ કરો :

ઉષા સુંદર,

.....

.....

..... શાંત સમીર.

7. નીચે આપેલા શબ્દોને શબ્દકોશના ક્રમમાં લખો :

નિશા, પંખી, ઉપવન, ગિરિવર, માછલી, ધરતી

(1) _____ (2) _____ (3) _____

(4) _____ (5) _____ (6) _____

પ્રવૃત્તિ

- પુસ્તકાલયમાંથી પ્રકૃતિગીતો મેળવી સંગ્રહપોથી બનાવો.

